

Daniel Magnus Høynes

Korpsbevegelsen i Skudenes

Del I

1906 – 1946

Forfatter:

Daniel Magnus Høines

Viktigste kilder:

Korpsprotokollen

Jacob Snørteland og hans historiske samling avisartikler

Bildebehandling:

Daniel Magnus Høines

Tegninger:

Daniel Magnus Høines

Innhold:

	Side
Innhold	3
Forord	4
Et musikalsk miljø.....	5
Hvordan enkelte faktorer kan bringe fram nye musikalske former. Skisse.....	5
Karmøys første musikkorps	6
• Korpset på Visnes	6
• Åkra Hornmusikk	6
• Kopervik musikkorps	6
• Korpsbevegelsen i Skudenes	6
Dirigent Ola O. Berge	7
Det første korpset	7
Medlemmene i Skudeneshavn Musikkorps 1906	8
Skudenes Guttemusikkorps	9
• Den første besetningen	9
• Det første repertoaret	9
• Korpslivet	10
• Lokale komponister av korpsmusikk	12
Friluftskonsert 1. påskedag	13
Julekonsertene	14
Skudeneshavn musikkorps med ”ny giv”	14
Musikkstevne i Haugesund 1930. Bilde.	15
Musikkorpset spiller fra laseplanen på en bil. Bilde	16
17. Mai i parken. Bilde	16
Skudeneshavn Musikkorps etter 2. verdenskrig	17
• 17. mai uten eget korps	18
Æresmedlem og dirigenter	19
• Otto Ragnvald Ellingsen. 1. æresmedlem av Skudeneshavn Musikkorps	19
• Daniel Aadnesen	19
Daniel Aadnesen in memoriam. Dikt av Gunnar Liknes	20
• Hagbart Lie	20

Forord

Korpshistorien består av instrumenter, noter, øvelser og opptredener, optimisme, hverdagsliv, utholdenhet, helg og høgtid, såre lepper og svette, trøtte bein. Men dette er redskaper, instrumenter. Derfor består den mest av interesserte, idealistiske mennesker. Noen er aktører, andre er publikum. Andre igjen utgjør styret, med de funksjoner som det har. Det må være en noteforvalter, og gjerne en som kan utføre mindre reparasjoner, når det kreves.

Hvem var de, disse som i tillegg til dagens strev for mat, klær og et sted å bo, brukte tiden de kunne avse til å glede, ikke bare seg selv men også andre med sin musikk? Her vil du møte en del av aktørene, korpsets medlemmer, formenn og dirigenter. De var bønder, fiskere, håndverkere, industriarbeidere, sjøfolk, kontorfolk, kjøpmenn, politifolk, lærere, kommunalt ansatte eller personer i offentlige stillinger eller verv. I de tidligste korpsetene var det bare menn. Og det var rene guttekorps. I senere tid har vi menn måttet innse at jentene spiller like godt som oss, de kan marsjere like godt som oss, og de gjør jobben i styret minst like godt som oss.

Det sosiale aspektet er og har hele tiden vært sentralt ved korpsarbeidet. Korpset er et levende og positivt miljø der den lette tonen, gode replikken og den muntre historien alltid har vært viktig. Men blant korpsmedlemmene er det også den gjensidige respekt og omsorgen for hverandre. Den sosiale kontakten har, og har også tidligere hatt en like stor betydning for mange korpsmedlemmer som den musikalske utøvelsen. Det samme gjelder de korene som opp gjennom tiden har vært her. Under et personlig intervju til undertegnede, sa Rasmus Ellingsen følgende: *"I Skudeneshavn var det sosiale og økonomiske skiller mellom folk fra gammelt av. Men på øvelsene var dette helt glemt! Alle var en gjeng."*

De som vi ofte glemmer er kvinnenenes viktige funksjon i dette. Koner, mødre og kjærester var med i støtteforeningene. De bakte kaker, broderte duker og strikket plagg for voksne, barn og dukker. Disse ble loddet ut, så det var utlodningene som skaffet de nødvendige midlene til instrumenter, noter og uniformer. Uten dette frivillige arbeidet, ville de fleste korpsetene i landet vårt ikke kunne blitt drevet.

I framstillingen har jeg valgt i en viss grad å bruke betegnelsen "Musikkorpset" som synonym for den mye lengre betegnelsen Skudeneshavn Musikkorps og "Guttemusikkorpset" i stedet for Skudeneshavn Guttemusikkorps om det korpset som var i virksomhet her i 1920-årene.

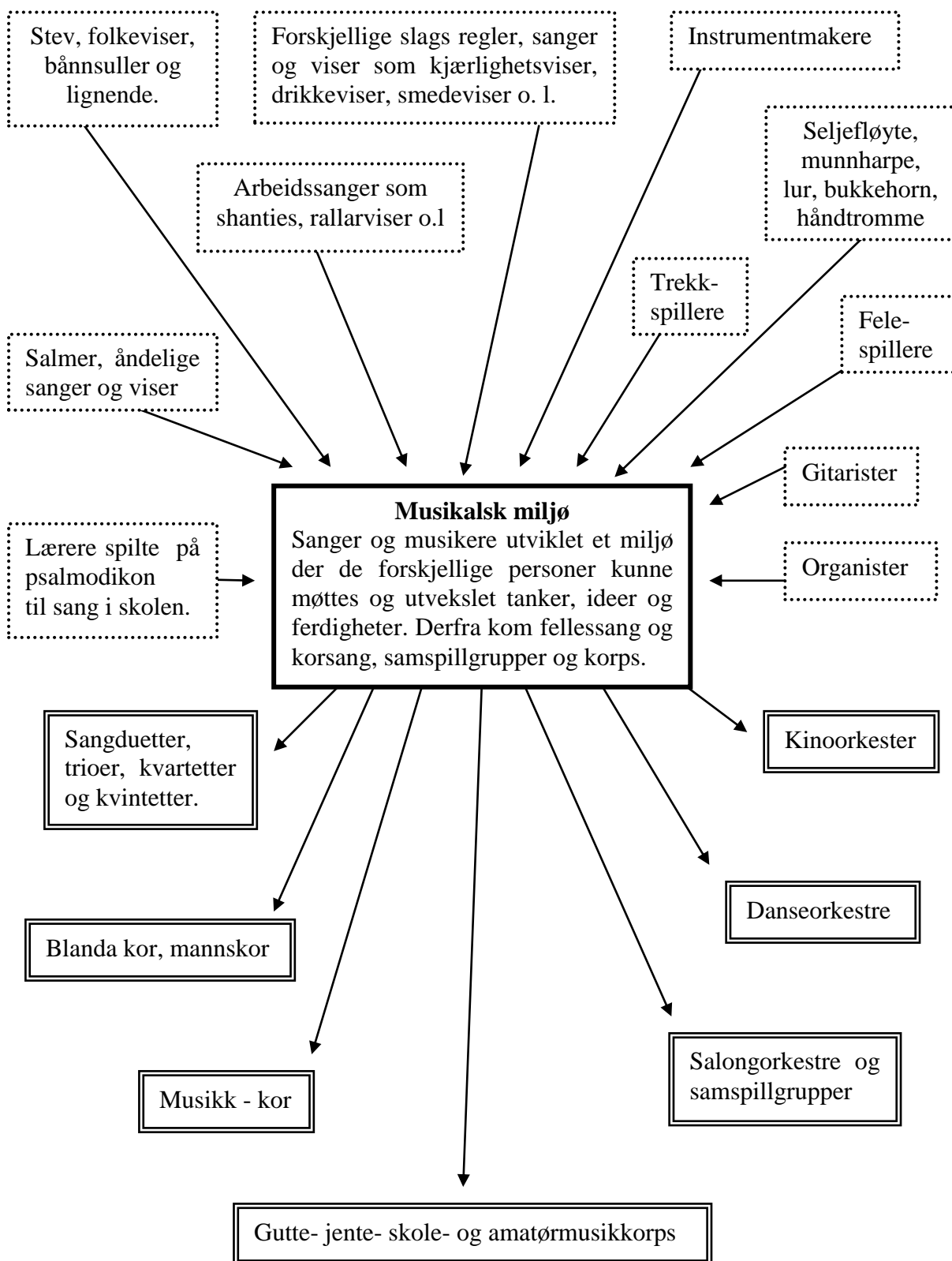
Skudeneshavn fredag, 24. februar 2012

Daniel Magnus Høines

Et musikalsk miljø

Hvordan enkelte faktorer kan bringe fram nye musikalske former

Enkeltmennesker har i alle tider praktiserte ulike former for sang og musikk. Både på det lokale plan, men også i større målestokk, kan også utøvere gå sammen for å skape et musikalsk miljø. Ut fra dette miljøet kan det igjen springe ut nye typer musikalsk virksomhet, både vokalt og instrumentalt. Her er en skisse av noen av de mest alminnelige kilder for sang og musikk, og de positive ringvirkninger de kan ha:

Karmøys første musikkorps

Det finnes viktige faktorer som ofte førte til at korps ble startet. Her er eksempler på det: 1. Et lag eller en forening tok initiativet, som f. eks. et avholdslag, skytterlag eller idrettslag. 2. En ildsjel grep fatt i tanken, skaffet til veie penger til instrumenter, fikk folk til å tenne på ideen, og startet opp, gjerne med seg selv som dirigent. 3. En bedrift satte arbeidet i gang, stod for innkjøp av instrumenter, og skaffet dirigent. Ved siden av det musikalske arbeidet, var og er det sosiale aspektet også meget sterkt. Det er viktig at medlemmene ikke bare trives med musikken som de framfører, men at de også trives med å være sammen. I korpset kan de samles om en felles interesse, samtidig som de kan dele spøk, alvor og ha gjensidig omsorg.

Korpset på Visnes

Det er viktig å huske at Visnes økonomisk sett var et svært viktig sted på Karmøy. Dit kom det arbeidere og kontorfolk fra hele landet, og stedet hadde også et visst tilsig fra Sverige. Det økonomiske grunnlaget for folk der var godt og sikkert. Korpset på Visnes ble startet på 1880-tallet. Lederen for dette var Julius Emil Knutsen. Han var ellers også kjent for sin prektige barytonstemme og sin store musikalitet. 1890 forlot han stedet og derfor ble korpset avviklet.

Åkra Hornmusikk

1901 dannet folk på Åkra musikkorps. Et korps fra Haugesund hadde vært på besøk på der. Dette virket inspirerende på folk. Fra Tyskland hadde de klart å skaffe instrumenter: En esskornett, en b-kornett, ett althorn, et tenorhorn og en tuba. Senere ble det kjøpt inn to trommer, en altbasun, en Ess-pistan samt en Ess-klarinetten fra Tyskland gjennom IOGT - losje "Havbrynet". Bak initiativet stod losjemedlem Johan Nielsen (1878-1960). "Åkra hornmusikk" het korpset, og det holdt på fram til 1908. Korpset holdt øvelsene sine i lokalene til losje "Havbrynet".

I 1938 kjøpte Johan Nielsen inn flere instrumenter i Stavanger for kr. 500. Det var 10 brukte blåseinstrumenter. 30 år etter at det forrige korpset sluttet, startet han Åkra Musikkorps. I en navnekonkurranse vant Enok Nielsen med forslaget "Havtonar". I 1954 ble korpset igjen nedlagt, men 1961 ble det igjen vakt til live med den dyktige John Gundersen som dirigent.

Kopervik musikkorps

Det var losje "Støtt oss" av International Order Of Good Templars (IOGT) i Kopervik som gjorde opptakten til Kopervik musikkorps i 1905. Inspirasjonen kom fra korpset på Åkra. De første øvelsene fant sted på bakrommet i Johan Stangelands forretning. Siden øvde de en tid i losjens lokaler. En muntlig tradisjon hevder at korpsets første opptreden var på en losjefest i januar 1906, og at det første nummeret de framførte var den åndelige sangen "Arbeid før natten kommer". Kjøpmann Johan Stangaland var den første dirigenten.

Til sammen var det bare 5 medlemmer i korpset ved starten, men med tida har korpsbevegelsen i Kopervik hatt store ringvirkninger for korpsmusikken på Karmøy. Kopervik Musikkorps er det eneste av korpsa for voksne som har vært i kontinuerlig virksomhet her. Ganske snart skilte korpsbevegelsen seg ut fra losjearbeidet.

Korpsbevegelsen i Skudeneshavn

Skudeneshavn Musikkorps

Vi har ikke protokoller fra de første tiårene av historien til korpset. Men målsettingen for de første musikantene fra 1906 var tydelig helt den samme som vi finner i ordene fra den eldste utgaven av korpsprotokollen vi har fra årsmøtet i "Krossbu" 1951.

§ 1. Organisasjon og formål. *"Skudeneshavn Musikkorps er en upolitisk forening stiftet i 1906 med formål å fremme musikkinteressen i byen og distriktet."*

Dirigent Ola O. Berge

Lærer Ola O. Berge kom til Skudeneshavn i 1897. Selve ladestedet var da vesentlig de hus og sjøhus som hadde klynget seg fast på begge sider av Søragedå, en kjerreveg som slynget seg langs sjøkanten. Lenger nord, der Søragedå sluttet, lå begynnelsen til den bebyggelsen i Selvåg, som i dag utgjør "Torjå", sentrum i Skudeneshavn. I 1912 hadde byen fått innlagt vann fra Litlavatnet, og Kirkevegen strakte sin sandstrødde arm fram til Falnes kirke og videre på til Kopervik.

Ola O. Berge

Berge var ikke bare lærer, men overtok samtidig jobben som organist i Falnes kirke. Berge kom fra Vestre Slidre i Valdres, og det må ha vært litt av en overgang for ham å slå seg ned i kystbyen Skudeneshavn. På den tiden var området nakent og bart. Stort sett var det bare i hagene folk hadde noen frukttrær, pryde- og bærbusker.

Berge viste seg å være en aktiv person og tok ivrig del i kulturlivet her. Han var med i "Det frisinnede ungdomslaget", som hadde startet i 1891. I boka si "Skudeneshavn" skrev telegrafbestyrer Johannes Hellesland senere: *"Da Lima blev lensmann i Høiland og Sandnes, og flyttede herfra, blev lærer O. Berge formann så længe han var lærer her. Berge var en iherdig kar som hadde satt sig som maal aa utjevne en misforstaatt standsforskjell blant ungdom og eldre med."*

Kort tid etter at ungdomslaget var stiftet, dannet medlemmer sangkoret "Vårblom". Berge var med. Da dirigent Olai O. Næsheim flyttet fra stedet, overtok Berge dette vervet.

Selvåg i Skudeneshavn sentrum 1906

Det første korpset

I 1906 ble Berge dirigent for stedets første musikkorps. Korpset kjøpte inn 12 – 13 instrumenter. De var kjøpt opp fra et tysk militærorkester. Dette var en ganske god besetning i denne tiden. Trolig spilte også dirigenten et instrument. Det var ganske vanlig. Øvelsene ble holdt i Folkeskolens gymnastikksal. Vi vet at Torkel Vinje spilte på korpsets Esskornett, Otto Ragnvald Ellingsen basun og Nils Lindtner spilte skarptromme. Trolig har det vært noen utskiftninger av medlemmer i løpet av de fem årene som korpset fungerte. Når det gjaldt noter, ble det bare kjøpt inn et dirigentpartitur. Om kveldene og nettene satt Ragnvald Ellingsen, som også spilte cello og var godt notekyndig, og transponerte de forskjellige stemmene til bruk for henholdsvis B - og Ess - instrumenter.

Medlemmene i Skudeneshavn Musikkorps 1906

Eivind Jørgensen

Daniel Aadnesen

Aadne Aadnesen

Nils Lindtner
Skarptromme

Martin Gilje

Hagbert Danielsen
Klarinett

Torkell Vinje
Esskornett

Magnus Dale

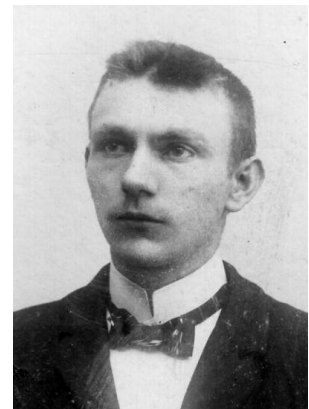
Johannes Hellesland

Karl Solvig

Jacob Thorsen

Otto Ragnvald
Ellingsen. Basun

I 1911 dro lærer Berge fra Skudeneshavn for å begynne som lærer i Sandnes. Dette ble en påkjenning både for ungdomslaget og korpset. Faktisk lå korpsbevegelsen i Skudeneshavn nede i en rekke år. Korpsinstrumentene ble lagret på loftet i barneskolen fram til 1918. Da kjøpte barneskolen dem. Det er tydelig at noen følte et savn. Med tiden måtte noe gjøres.

Skudenes Guttemusikkorps

De forskjellige korpset ble snart svært populære omkring i landet, ikke minst på festdager. Etter at Solvang skoles guttekorps fra Stavanger kom på tur til Skudenes og holdt konsert i Parken trolig i 1918 eller våren 1919, ble ideen født om å danne et guttekorps også her. Ryktene begynte å gå blant folk om at noe var på ferde, mang en guttepike fant fram pinner og blikkbokser og begynte å trene for å bli trommeslagere. Grytelokk og større blikkspann ble med ett ”cymbaler”, ”skarptromme” og ”stortromme”, har Gabriel Aadnesen fortalt.

I 1919 startet guttemusikkorpset opp med gardbruker, og senere ordfører, Daniel Aadnesen som dirigent. Han har nok drevet musikkopplæring på tradisjonelt vis, pekt på notene, sunget til, trampet takten og telt takter høyt for musikantene. Når det gjaldt opplæringen av sin yngste sønn, Gabriel, var den nok noe spesiell:

”Far var ordfører i Skudenes herred. Det medførte at han måtte dra på fylkesordførermøte. En gang da jeg var liten, husker jeg at han skulle dra på møte i Stavanger. Før han dro sa mor Anne Margrete til ham: ”’an Gabriel har så lyst på et munnspeil. Kan du ikke kjøpe et te ’an når du e i Stavanger?” ”Et munnspeil,” svarte Daniel mutt, ”det e’kje noge instrument!” Så gikk han til kaien og reiste til Byen.

Da han kom tilbake hadde han kjøpt en pikkolofløyte til gutten. På sin noe bryske måte rakte han den til seksåringen og sa. ”Se her. Ta og ler deg å spela på denne!” Jeg tok fløyta og gikk bort i fjosen der det var godt og varmt. Der satt jeg til det var kveldsmat. Da hadde jeg klart å finne ut hvordan en skulle blåse og lært meg alle tonene i skalaen,” kunne Gabriel siden fortelle.

Den første besetningen:

Tverrfløyte:	Kristian Midbøe, Arnleif Knutsen
Ess-kornett:	Einar Stokka Ole Gulliksen
B-kornett:	Lars Aadnesen
Althorn:	Arne Hellesland Anskar Endresen Torleif Haugeland Wikre
Tenor:	David Solvik Svend Veia
Basun:	Ole Røijen Mandius Endresen
Tuba:	Alf Midbøe
Skarptromme:	Per Midbøe
Bekken (cymbaler):	Karl Johan Andersen

Senere fikk korpset fatt i noen svenske instrumenter. De var av en bedre kvalitet enn de gamle tyske, som det hadde blitt mye reparasjoner på. Men de svenske instrumentene var det betraktelig tyngre å blåse på har Rasmus Ellingsen fortalt. Gabriel Aadnesen var for liten til å være med i det nystartede Guttekorps fra starten av. Først måtte han bli notekyndig nok. Men det tok ikke lang tid. I korpset lærte han siden å spille både tverrfløyte og klarinett.

Det første repertoaret

Dette var en tid uten våre muligheter for kopiering. Notene ble skrevet av med penn og blekk etter partiturene, stemme for stemme. Nye nummer ble skrevet inn etter hvert. Fra Einar Stokkas håndskrevne notehefte finner vi de forskjellige sjangrene blandet sammen. Men det er nummer på hver side, så det var ikke vanskelig å finne fram. Hva spilte de så, disse nye unge musikantene? Trolig var det meste, kanskje alt, melodier som hadde vært i bruk i det første korpset på stedet:

Nasjonale sanger:

- Ja, vi elsker
- Kongesangen
- Sønner av Norge
- For Norge, kjempers fødeland
- Kald dem ind
- En liten gutt i fra Tistedalen
- Paal paa Haugen
- Bor jeg paa det høye fjeld
- Til Fædrelandet av F.A. Raisiger
- Fanevagt av Ole Olsen

Marsjer:

- Gammel jegermarsj
- Rekruttmarsj
- Defilermarsj
- Guttene kommer
- Bulgarsk parademarsj.

Konsertmusikk:

- Norma von Bellini
- Davids 150 salme av Wemenburg
- Largo av Georg Friedrich Händel

Korpslivet

Men det var et annet problem. Guttene marsjerte på tre rekker, og Gabriel Aadnesen har fortalt om sitt problem:

"At jeg ikke var stor pjokken skulle ytterligere framheves i det jeg ble plassert mellom de to lange fløyistene (Kristian Midbøe og Arnleif Knutsen) under gatemarsj. Og vi tre gikk fremst. Så hendte det som skulle sette seg så fast i minnet mitt. Da vi spilte til gatemarsj under et sangerstevne i Haugesund kom det et utrop fra noen som stod på fortauet: "Nei, sjå på han litle der!" At utropet ikke ble opptatt som noe pluss av "han litle", er vel forståelig. ..."

Korpset fikk flere medlemmer og flere instrumenter. En helikon (sirkelformet bass som ble båret over skulderen), en tenor og en alt. Når det gjaldt repertoaret, kan Aadnesen fortelle at "Bulgarsk parademarsj" var noe av det vanskeligste de spilte. Som kirkemusikk ble de vanligste salmene og religiøse sangene spilt. Davids 150. salme var det mest krevende konsertnummeret.

Guttene hadde ikke bare instrumenter, de fikk også uniformer. Aadnesen foreller:

"På en øvelseskveld troppet alle mødrene opp. Ideer om tøyfarge og fasong ble ivrig diskutert, og resultatet ble knekorte bukser og marinebluse med hvit krave, gardelue med rødt band og dusk. Alt var i mørkeblått tøy, og til slutt: Sort slips. Dessuten skulle det broderes S. G. M. K. med rød tråd på brystet (Skudenes Gutte Musikk Korps).

Lars og Gabriel Aadnesen
Høines i nye korpsuniformer.

Det var en del av kvinnerollen i tiden at alle mødrene var dyktige syersker, og det så ut som om all broderingen på samtlige uniformer var gjort av samme hånd, kan Aadnesen fortelle. Utgiftene til uniformene måtte de enkelte foreldre bære. Aadnesen fortsetter:

”... vi som skulle bære uniformene var både glade og stolte over å kunne levere både god musikk og samtidig være noe for øyet. Vi kunne jo ikke unngå å se at vi vakte alminnelig oppsikt hvor vi kom. At mobbe - uttrykk som ”Fløyte - Gabriel” og ”Rødegardister” ikke var fremmede uttrykk, fikk ikke bli noe skår i gleden.”

Bildet viser et guttemusikkorps under marsj. Tverrfløyten går i fremste rekke. På begge sider går ”fansen”. Korpsuniformene stemmer sammen med uniformene til Guttemusikkorpsset i Skudenes. Bildet er trolig fra et stevne, siden det marsjerer en gutt med en hvit uniform midt i korpset.

Når korpset opptrådte for kommunen og deltok på stevnekonsserter fikk det betaling. Men det var et særsyn at guttemusikkorpsene i Bergen i 1920 fikk kr. 300 hver av kommunen. For dirigenter og andre var alt korps- og korarbeid gratis. Sett med den tidens øyne dro Skudenes guttemusikkorps langt for å være med på ulike arrangementer, som f. eks. til Skjold, til Hindervåg og til Rennesøy for å delta ved konsserter der. Korpset var på topp i 1920 - 21. Gabriel Aadnesen spilte først på sin egen lille piccolofløyte. Han har fortalt om denne tida:

”I guttekorpsset hadde jeg for lengst overtatt den store fløyten, det var en Ess-fløyte med øvre del av nysølv. På et eller annet roteloft ligger den vel ennå.”

Det var vanlig at unge gutter dro hjemmefra når de var 15 - 16 år gamle. For guttemusikkorpsset var dette et stort problem. 1923 var de langt nede i bølgedalen, fordi de eldste guttene var reist til sjøs eller gikk på skole andre steder. I 1924 fantes det 52 organiserte korps med til sammen 1609 medlemmer i Norge. Navnet på organisasjonen ble da endret til Norges Landsforbund av Gutte- og Ungdomskorps. Men i Skudenes gikk det ikke så bra. Stavanger Aftenblad skrev i 1925:

”Det man savnet mest denne 17. mai, var guttemusikkorpsset, som paa grund av at de bedste kræfter er bortreiste, ikke kunne spille. Haaper vi faar musikk igjen næstæe aar.”

Bildet er fra ca 1922 – 23. Vi kan vi se Kristoffer Ludvigsen med skarptromme som nr 3 i første rad fra venstre. Rasmus Ellingsen står i fremste rekke som nr. 4 fra venstre. Han hadde nettopp fått sin første kjøpte, nye, grå dress. Ved siden står en av brødrene Thomassen. Ytterst til høyre står Einar Hellesland med kornett. På 2. rekke er Ludvig Thomassen helt til venstre. Helt bakerst på høyre side kikker Gabriel Aadnesen fram bak Hagbert Danielsen. Danielsen var med som voksenleder.

Gabriel Aadnesen har skrevet mer om denne perioden:

Etter hvert begynte det å hende som måtte hende. De eldste guttene var forsvunnet ut av korpset, noen for å gå på skole andre plasser, noen reiste til USA og andre til sjøs. Dermed var jeg alene igjen av "den gamle garde". Selvfølgelig kom nye gutter inn i stedet, men "peppen" var forsvunnet. Det gikk for full fart nedover bakke og kom aldri opp i den standard det hadde vært. Det hanglet og gikk med øvelse på skalaer og å spille "Ja, vi elsker". Og det tok nok motet fra meg. Jeg sluttet å gå på øvelse, men ba om å bli underrettet når de var i stand til å prøve på andre nummer. Den underretningen kom aldri, og dermed var guttekorpsstiden over for meg.

Men tiden kom da heller ikke dirigenten fant det formålstjenlig å fortsette, og vi måtte bare innse at guttekorpsset var avgått ved døden. Det var vel ved år 1927 – 28, og straks overtok en del voksne instrumentene. Jeg fikk også være med i det korpset, og spilte der B-klarinet. Men våren 1929 reiste jeg også bort, og min musikanntid var over."

Lokal komponist av korpsmusikk

Den mest produktive komponisten av korpsmusikk i Skudenes, var Einar Hellesland. Han behersket flere instrumenter, og komponerte mange etyder, sanger, marsjer, salmer og jubileumskantaten for Skudeneshavns 100 års jubileum. Hellesland dirigerte Skudenes skolekorps 1959 – 64, Skudeneshavn Musikkorps 1957 – 58, Sevland Skolekorps 1963 – 75, Ådland skolekorps 1967 – 75, og en tid også korps på Kvitsøy.

Einar Hellesland

Friluftskonsert 1. påskedag

Utsikt fra Havnafjedlet. Bildet til venstre mot nordvest. Bildet til høyre mot nordøst.

Gabriel Aadnesen har fortalt: *”Hver påskemorgen spilte vi påskesalmer fra Havnafjedlet, og det var ganske oppløftende å stå der oppe å se at vindu på vindu ble slått på vidt gap nede i havnen som et positivt svar på at der var noen som satte pris på våre anstrengelser.”*

Det var en person kom til å virke som muntrasjonsråde: Hagbert Danielsen. Rasmus Ellingsen forteller en liten morsom historie fra en 1. påskedagskonsert:

”Da korpset skulle begynne å spille en 1. påskedag, var ”Nu rinner solen opp” første melodien. Men noe skurret. Fra Hagbert Danielsen klarinett lød ”Påskemorgen slukker sorgen”. Dirigent Aadnesens store neve slo straks av, og korpset sluttet å spille. Dirigentens myndige blikk fant synderen og misforståelsen ble korrigert. Så startet de på nytt, men jommen hadde Danielsen funnet feil note denne gangen også.”

I årsreferatet for 1958 har sekretæren skrevet opp sangene som ble spilt det året. Det var de som var mest kjente og brukte i kirke og forsamlingshus på stedet. Sjelden lærte folk noe nytt, en måtte bruke det de alt kunne: ”Påskemorgen slukker sorgen”, ”Krist stod opp av døde”, ”Som den gyllne sol frembryter”, ”Lover den Herre”, og ”Fagert er landet”.

Sigurd Jakobsen var journalist, forfatter og radiokåser fra Skudeneshavn. I boka ”En fagergås på morgenkvisten” står det et stykke om ”Barndommens påskemorgen”. Det var tolvte april et år på 20-tallet. Bjørka var så vidt begynt å sprette, gåsungene stod fete og fine, mens raklene blafret i brisen. I sauefjøsset ventet de påskelam. Sigurd var ute og grov opp fjordgammel purre som hadde bevart friskheten under telen, da noe spesielt fanget oppmerksomheten:

”Mens jeg lå og rotet i molda nedi Skaret kom det plutselig for meg en så lys og tindrende tone. Det var mest som kom den fra himmelen. Og det gjorde den kanskje også, for alt det jeg vet. Det var ess - kornetten til Torkell Vinje som tindret over Skudeneshavn en påskemorgen for noen og førti år siden. Daniel Aadnesen sto med stemmegaffelen som taktstokk, hodet litt på skakke, og lyttet til musikkorpset som spilte ”Påskemorgen slukker sorgen” før folk i alminnelig het var rådd ór og hadde veltet dynene av seg. Jeg ser dem for meg som var det i går.

Og hører tonene.

Klærne var på i en fart! Og mens jeg sprang det remmer og tøy kunne holde opp mot fjellet, så jeg en søvnig far som heiste flagget til topps. På Havnafjedlet kom splittflagget opp, høytidelig, langsomt og kjempemessig. Det understreket stundens alvor og morgenens jubel. Du verden for en tid!

Påskekonserteren på Havnafjedlet 1. påskedag var en fast tradisjon til langt etter krigens tid. I noen år var korpset også med på frelsesarmeens morgensamvær denne dagen. Også dirigent Aadnesens barn, barnebarn og deres generasjoner fikk oppleve gleden av å være med på dette. Det var først etter at et stort antall korpsmedlemmer reiste bort på påskeferie, at skikken gikk ut av seg selv.

Julekonsertene

Falnes kirke

Når de forskjellige faste årlige opptredenene for det nye korpset, utenom 17. mai, begynte å falle på plass, er ikke helt sikkert, men på slutten av 20-tallet spilte korpset fast julesanger på torget, har Rasmus Ellingsen fortalt.

I desember 1912 arrangerte manns - koret "Havdur" konsert i Falnes kirke. Inntekten fra konserten gikk til "Tregendes Juleglede". Med tiden var også Godtemplarkoret, Sandve Songlag og Indremisjonskoret med på disse konsertene. Julekonsertene har i de senere årene vært i kirkens egen regi. Det har i mange år også

vært konserter i Ferkingstad kirke. Det var da stort sett de samme aktørene som opptrådte med de samme numrene. Kor og korps hadde flere personer som var med både som sangere og musikanter.

Det falt med tiden naturlig at det nye Skudeneshavn Musikkorps, og Skudeneshavn Skolekorps ble med på julekonsertene. Likeså ble "Godtemplarkoret" og musikkoret på Bedehuset, også kalt "Meling - musikken", med som deltakere.

På disse konsertene var det vanlig at kirken var full av folk. For noen var konserten en del av adventtidens forberedelse til selve julefeiringen, enten de var aktører eller lyttere. For andre var det en anledning til å se og høre fruktene av et halvt års kulturell jobbing. At kollekten gikk til et godt formål, eldres juleglede, var også en grunn til både å møte opp, og til å gi en stor kollekt.

Skudeneshavn musikkorps med "ny giv"

På slutten av 1920 - tallet ble den vanskelige situasjonen for korpset alvorlig diskutert. Det var få aspiranter til Guttemusikkorpset og mange av medlemmer dro fra stedet for å få arbeid eller studere. De tidligere medlemmene som fremdeles var med, syntes at det ble kjedelig å spille nasjonale sanger for at de nye aspirantene skulle kunne følge med. Konklusjonen ble at det ble laget det vi i dag kaller et generasjonskorps. Senere bestod det bare av voksne menn.

Rasmus Ellingsen var bare 9 – 10 år da han begynte i Guttemusikkorpset. Han var med i til han dro til sjøs i 1930. Men han husker enda godt de fleste som var med i det nye korpset:

Klarinett: Hagbert Danielsen, Gabriel Aadnesen
Esskornett: Einar Hellesland, Aksel Gulliksen, Sigvart Ellingsen
B-kornett: Kristian Midbøe, forbruksbestyrer Aanensen
Althorn: Rasmus Ellingsen, Johannes Worre Stave, Hans Gilje
Basun: Ragnvald Ellingsen, Tenor: Jacob Melhus, Otto Olsen

Bass: Toralf Dale, Eivind Jørgensen
Bekken: Sigurd Svendsen
Skarptromme: Nils Lindtner

At tre navn står oppførte på esskornett, betyr ikke at korpset hadde tre ess-korner til disposisjon. På få år var det tre forskjellige som vekslet om å spille korpsets eneste eksemplar av dette instrumentet. De tyske instrumentene var av dårlig teknisk kvalitet og måtte stadig repareres. Da var blikkenslager Otto Ragnvald Ellingsen spesielt god å ha som medlem.

Korpset hadde øvelser hver tirsdag i uken, og øvelsene var i barneskolens gymnastikksal. Noen av numrene de spilte var Holmenkollmarsj og Donauvellen. Ellers spilte de også salmer og nasjonale sanger. Dyktigheten på instrumentene varierte fra person til person. Den avhang både av musikalitet og øving. Hans Gilje var et medlem som utmerket seg spesielt i begge felt.

På denne tida var det klare standsmessige skiller mellom folk. Det var områder i Havn der det var en usynlig grense, fordi folk standsmessig stod over eller under de andre. Men i samværene i korpset var alle slike skiller visket ut. De var en eneste stor kameratgjeng. Slik fungerte også korene, idrettslagene, og en del andre lag og interessegrupper.

Musikkstevne i Haugesund

Skudeneshavn musikkorps i Haugesund 1930. Begge rekkene fra venstre: Ragnvald Ellingsen, Johannes Stave, Anskar Vik, Arne Hellesland, Toralf Dale, Kristian Midbøe, Jacob Melhus, Hans Gilje i lys dress, Einar Hellesland, David Midbøe, Lars Aadnesen med lua på snei, forbruksbestyrer Gudmund Meltvik (Sandve), Hagbart Danielsen, Daniel Aadnesen, Forbruksbestyrer Aanensen.

Foran sitter et guttemusikkorps fra Haugesund. Dirigenten deres, organist Mattias Folgerø, står lengst til høyre. Bakerst er det et par utenforstående med skyggeluer, som gjerne vil med på bildet.

Ett av Musikkorpsets medlemmer hadde et hofteproblem. Derfor kjørte korpset i bil i det siste toget 17. mai

17. mai var årets travligste dag. Først gikk korpset i morgenprosesjon. Om formiddagen spilte det i banetoget. Det gikk fra barneskolen helt ut på Lahammar, før det snudde og gikk til Falnes kirke. Også Folketoget til Parken gikk om Lahammar. I mange år ble korpset kjørt til Ferkingstad for å spille i toget der. Siden ett av korpsetsmedlemmene hadde et hofteproblem, kjørte korpset med lastebil i det siste toget. På bildet ser en dirigentens hode med sangerluen over huset på lastebilen.

17. mai i parken

Skudeneshavn Musikkorps spilte i Parken en gang på 30-tallet. Dirigent Daniel Aadnesen helt til venstre.

Skudeneshavn musikkorps spiller i Parken i Skudeneshavn på 1930 - tallet

Skudeneshavn musikkorps etter 2. verdenskrig

Under 2. verdenskrig lå de fleste korps nede. Dette gjaldt også Skudeneshavn Musikkorps. Interessen for musikk var ikke blitt borte, men marsjering var ikke særlig populært blant korpsets medlemmer. De så faren med å bli misbrukt av de nye makthaverne i landet. Det som stod i protokollen for Bærum Krets i 1945, gjaldt nok i stor grad også resten av landet, også her i Skudenes:

”Fra 1940 har korpssene hatt meget vanskelig for å holde arbeidet i gang. Det har vært vanskelig å finne lokaler til øving, mørkeleggingen har gjort det vanskelig å holde øvelser, og de innskrenkninger som har været i kommunikasjonene har også bidratt til å hindre arbeidet. Av disse grunde, og også til dels fordi guttene har været redde for å komme bort i nazistene, har 9 guttekorps helt eller delvis nedlagt virksomheten disse årene. Det har disse år ikke været holdt verken krets- eller landsstevner.”

I hvor stor grad det er guttenes holdninger, er kanskje usikkert. Men flott sang og musikk, uniformer og marsjering var noe som kjennetegnet nazistene. Det kunne nok appellere også til vanlige norske barn og unge. Det var vel det som var den virkelige grunnen til at mange korps ikke var i funksjon under 2. verdenskrig.

Da freden kom, startet korpssene opp igjen. I et avisutklipp 19. mai står det at Musikkorpset i Skudeneshavn spilte under folketoget som gikk fra Skoleplassen til Parken 17. mai 1945. Korpset var også aktivt ved flere andre anledninger det året.

2. juni samme år kunne korrespondent Simon Nes i Haugesunds Avis fortelle at korpset var med og deltok da Tysklandsfangene Jakobsen og Sven Sæbø kom hjem:

” ... flagga blakra over alt. Skipa på hamna var flaggprydde, og gata sørover til Gauden der mottakinga var tilskipa, like eins. Unge og gamle strøynde sørover så kaien og fjellet der sør var svart av folk.

I femtida skimta ein skøyta ut på Skudeffjorden. Det var Eirik Sigvartsen som kom med fangane ombord. ... Eit festleg innslag var "Nyholm", som Peder Hersvik eig, som gjekk ut over for å taka imot dei utfor havgapet. "Nyholm" var festleg prydd med flagg og hadde hornmusikkorpset og "Havdur" med om bord. Elles var ein heil del unge og eldre med og helsa Sigurd Jakobsen og Sven Sebø velkomne ute på fjorden. Side om side seig dei to flaggpryda båtane innover med song og musikk og hurrarop."

Korpset var i sving igjen ei ukes tid senere:

"Gild 7. juni stemna i Skudeneshavn," kunne ei avis melde. Flaggene var igjen til topps over hele byen. De som hadde radio,

fulgte med på overføringen av kong Haakons hjemkomst til Oslo. For de andre ble begivenhetene formidlet via høgtalere på torget. Avisa fortsatte:

"Kl. 4 ettermiddag hadde losje "Gideon" skipa til stemna i Parken. Diverre braut regnet laus, så toget som var på veg til parken med musikkorpset i brodden, måtte snu og fordela seg på Vonheim og Ungdomshuset."

Bildet: Tysklandsfangene kommer. Fotografiet er trolig tatt fra båten som hadde mannskoret Havdur og Musikkorpset ombord.

Haugesunds Avis kunne 20. juni fortelle at dagen før hadde det vært "Sangerstevne i Skudeneshavn". Også denne gangen var korpset i aksjon:

"Skudeneshavn Musikkorps, som hele dagen deltok på stevnet, stod søndag morgen uten tamburmajor (skarptrommeslager). Ved henvendelse til herr Folgerø (organist og dirigent fra Haugesund forf. bemerkn.) overtok denne skarptrommen, og behandlet den så godt at vi aldri har hørt maken her i Skudeneshavn. ..."

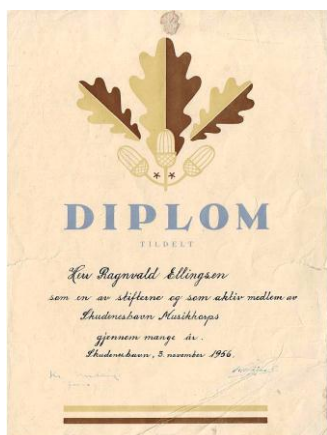
Klokka 8 tøffet mannskoret Havdur, Skudeneshavn musikkorps med mottagelseskomiteen om bord ut over mot Nesagapet, og mottok sangerne, som med tre skip stevnet innover mot Skudeneshavn. Fra kaien marsjerte man med musikkorpset i spissen til Vonheim, hvor de tilreisende sangere ble ønsket velkommen av herr John Hellesland, komiteens formann. Etter matykt var der fellesprøve, og klokka 10.30 marsjerte sangerne med musikkorpset i spissen til Falnes kirke, som var overfylt lenge før sangerne kom fram. ... Etter konserten hadde sangerne en velfortjent hvil, og kl. 4 marsjerte man igjen med musikken i spissen til Parken, dette idylliske konsertsted. Her var det framført ca. 2 000 mennesker, som livlig applauderte de opptredende kor. Om kvelden var der sangerfest i Ungdomshuset, med forskjellig underholdning, bl. a. av brødrene Helleslands kvartett, som vakte stormende begeistring med sine prestasjoner. "

17. mai uten eget korps

I 1946 var 17. mai feiringen uten korps i Skudeneshavn. Dirigenten Hagbart Lie var i militærtjeneste og deltok senere i Tysklandsbrigaden. Kopervik Musikkorps kom hit og spilte på frigjøringsdagen de neste åra.

Otto Ragnvald Ellingsen

1. æresmedlem av Skudeneshavn i Musikkorps

Ellingsen ble født 1884. Han var blikkenslager og koppersmed av fag. Som voksen overtok han farens verksted i Søragedå. I 1917 overtok han driften av Tåkelurfabrikken sammen med faren Rasmus og søsteren Lina. Ellingsen sang 2 bass i manskoret "Havdur" siden starten i 1911. Han satt i styret for koret både som sekretær og formann. Senere ble han medlem av "Haugesund Sangerforbunds" "finacekomite". Av "Havdur" mottok han diplom for 45 års trofast medlemskap.

Ellingsen var med i Skudeneshavn Musikkorps siden starten 1906, der han spilte langbassun. Fra starten av hjalp han dirigent Aadnesen med å skrive av noter fra korpspartituret for utdeling til korpsmedlemmene. Han fikk æresdiplom for aktivt medlemskap i Skudeneshavn Musikkorps i 1956. Ellingsen var også behjelpelig med råd om musikalske faktorer, tolkning og lignende. Han trakterte også fiolin, cello og torader.

Daniel Aadnesen

Dirigent for Skudeneshavn Guttemusikkorps og Skudeneshavn Musikkorps 1919 – 1940

Daniel Aadnesen ble født i 1877 på garden Høines i Skudeneshavn. Han var odelsgutt. Familien drev jordbruk og fiske, og hadde eget sjøhus til sildefiske og sildesalting om vinteren. Aadnesen fikk med tiden mange verv. Han ble medlem av styret i Skudeneshavn og Åkra sparebank 1927, formann i bankens forstander- skap 1929 – 48, og var i tillegg medlem i flere kommunale nemnder. Fra 1914 satt han i kommunestyret og formannskapet for partiet Venstre. I årene 1932 - 40 var han ordfører i Skudeneshavn herredskommune. Da Nasjonal Samling stiftet 1933, advarte han mot NS og nazismen. "Det bærer diktaturet i seg," sa han.

Aadnesen var medlem av Skudeneshavn Musikkorps 1906 - 1911. Senere ble han dirigent for Skudeneshavn guttemusikkorps 1919 - 1929. Da korpsets medlemmer med tiden ble voksne, og rekrutteringen ikke var god, ble han dirigent for det som nå ble Skudeneshavn Musikkorps 1930 - 1940.

Daniel Aadnesen

Etter tyskernes invasjon i 1940 ble korpset nedlagt, og instrumentene lagt bort på loftet i meieribygningen. Aadnesen var redd korpset kunne bli brukt i nazismens tjeneste. Samtidig la han og de øvrige medlemmene i Skudenes herredstyre ned sine verv.

Aadnesen komponerte flere melodier, de fleste til tekster av lokale diktere. Han laget melodien til den første Skudenessangen med tekst av Hans Hillesland. Aadnesen var dirigent for mannskoret "Havdur" 1911-1948. På 25-års jubileumsfest for "Havdur" i 1936 ble Aadnesen tildelt kongens fortjenestemedalje i sølv for arbeidet med sang og musikk, både på lokalt og regionale plan. Fra Mannskoret "Havdur" fikk han ved samme anledning et gullur. Aadnesen døde i 1948.

Daniel Aadnesen

In memoriam

1. Så la du stille staven ned ...

Det hersket fred der du fra striden hviler - - -

Mens det på høye himmelfjell,

Blant stjernevell,

Din stjerne står og smiler ...

2. En sangfugl tier i vår lund

Med lukket munn

Du i det stille dveler ...

Det savn som ånder i vårt bryst - - -

I kvelden tyst - - -

Vi i vår tanke mæler...

3. Men i vårt hjertes varme jord

I sol den gror

Den sæd du trofast sådde ...

Du strødde ut det rike frø

Som ei kan dø - - -

Før dagens kveld deg nådde ...

4. En såmann i vårt hjertes jord - - -

En taktstokk i et jubelkor, - - -

Slik vil vi gå og minnes.

Å ha en tone i sitt sinn,

Som evig fanger solen inn,

Er størst av det som finnes!

Gunnar Liknæs

Hagbart Lie

Dirigent for Skudeneshavn Musikkorps

1945 og 74 – 77

Hagbart Lie ble født 9. mars 1927. Han kom fra et meget musikalsk familiemiljø på Lie. Far hans, Georg Lie, dirigerte Sandve songlag. De fleste av barna sang og spilte et instrument. Hagbert lærte seg til å traktere både trekkspill, kontrabass og piano. Sammen med sin bror, Hans, og med Arnold Svendsen som begge spilte på tangentinstrumenter, og vekselvis Alf Pedersen eller Alf Nordnes på gitar, dannet de Lies kvartett.

Lie var dirigent for Skudeneshavn Musikkorps fredsåret 1946. I perioden 1974 - 77 var han igjen dirigent for Musikkorpset, og i flere år også dirigent for mannskoret "Havdur". Lie lærte seg å traktere både trekkspill, piano og kontrabass, og var med i Lies kvartett, som spilte til underholdning og dans. I noen år drev han sykkel - og sportsforetning sammen med broren Hans Lie. Senere drev han og Knut Sandve produksjon og salg av lamper. 1953 giftet han seg med Sigrun Erika Falnes. De bosatte seg for noen år i USA, men i 1957 kom familien tilbake til Skudenes. Da ble han forhandler for Pay & Brincks Caterpillar båtmotorer. Lie tok senere ett års musikkutdannelse i Stavanger, og ble lærer på ungdomsskolene i Skudeneshavn og på Stangaland. Senere ble han også lærer på det nystartede gymnaset i Kopervik. Da oljeeventyret kom til Rogaland arbeidet han på boreplattform i resten av sitt yrkesaktive liv.

Hagbart Lie